

La țintă

„Toată lumea la tir” — așa-i porunca.

E vorba să vie generalul în inspecție și... fiecare soldat mai are de tras încă douăzeci și cinci de cartușe, iar catastrofa tragerilor în țintă ar fi să fi fost închis până acum!

În Iunie. „Toată lumea la trei ciasuri dimineată în picioare pentru mers la tir”. Sînt sculați de mult. Peste tot grăbire, grijă și vuet. — Gornistul sună plecarea, cum se sfîrșește apelul și numărutul cartușelor. Liniște și prăcoare pe ulițele Iașului. Ici-colo, slugile cu ochii somnoroși cască deabinelea și iuțesc mersul... cu nădejdea că vor găsi țărance de la care vor lua mai eftin. — Ofițerii, cu sabia la umăr, cu pieptul înainte și capul sus, numără în gînd „un-doi, un-doi... stîng-drept, stîng-drept, stîng-guuu...” Tăcuți apoi, prind cu urechea tropotul coloanei, strîng cu dinții și par’că vreau să-l mistuiască în pasul unui singur om. Gorniștii zic „marșul în coloană”. În fuga mare, niște oameni negri, treziți din cuști, cu scara în mină, aleargă și stîng felinarele. Ici o domnișoară cu ochii mari, speriați de gorniști, cu părul imprăștiat pe sinul deschis, se răpede la fereastră între perdele ca să se domirească dacă-i aproape focul ori departe și... piere îndată; coea o cucoană bătrînă, cu fața văruiată, se ține c’o mină pe inima-i sărită, cu alta lasă iute storul la loc; dincolo, boerul cu părul zburlit, trîntește obloanele supărat de mama focului. — Doar soldații cît mai fac haz... «uite-o măi!... uite-l, măi, citu-i de supărat!... ține-o măi, că fuge!...» și-și tot dau cu cotul, șoptesc apăsător fără să-și întoarcă privirea, trag cu coada ochiului pe la ferestre și rîd infundat.

Aproape de marginea orașului, la Movilă, se dă repaos. Soarele răsare mindru, blind și liniștit. Ofițerii trebuie să dea buna dimineată cu fetele și cu sticlele lui Moişă.

De departe sunetul goarnei vestise apropierea armatei și,

după obicei, trebuie să poposească în maidanul din fața lui Moişă. O vînzoleală neobicinuită în crîsmă: Sura și Rifca, toată bogăția lui Moişă, nu-și află loc; jupîneasă Leica a măturat iute, iar acum, cu mătura uitată în mină, zorește pe fete, batjocorește pe Moişă c'a turnat prea multă apă cînd a stropit podelele, iar ea singură, legănîndu-și grăsimă ca o rață leșască, abea se urnește înciudată că ceilalți n'au spor la treabă... și «nici nu-i gata tot» cînd se oprește oștirea.

Leica ese în ușa dughenii scuturîndu-și pestelca, pe care o lasă tot ne scuturată cum trebuie și, cu ochii scinteitori de bucurie și de grijă, tot mișcă înainte capul îndesat în cele trei bărbii, în semn de închinare, de poftire și de respect.

— Pofțiți în odaș, mă rog—spune Leica, dîndu-se îndărătul ușii pe care o astupase și strigînd în acelaș timp la Moişă, care se suise în rafturi după o sticlă cu coniac.

— Na! —strigă ofițerii intrînd în odaș de alături—jupîneasă Leică, dar unde ți-s domnișoarele?

— Îndată, cuconaș!

— Coniac, jupîneasă!

— Îndată, cuconaș!

— Și uscături!... trimite după țigări...

— Îndată, îndată!... ei, fetelor! a venit cuconaș ofițer, veniți și voi de ajutați!

Jupîneasă Leica tae uscături, Moişă toarnă coniac, iar ofițerii stau în picioare și așteaptă fetele lui Moişă. Gîndurile li-s împrăștiate: unuia îi place și dorește să vadă pe Sura, altul ar vrea mai bine să vadă pe Rifca, al treilea pe amîndouă; numai al patrulea așteaptă cu mare nerăbdare să vie Moişă, din pricină că, nu știe nici el ce are, dar își simte gura leșie.

În sfîrșit, iacă și Rifca, cu sticla iar Sura cu patru păhăruțe.

Unul se răpede la sticlă și la păhăruțe, altul desmiardă bărbia Surei, altul obrazul Rifcâi, iar altul infulecă la uscături aduse de jupîneasă Leica.

Soldații își mai așază obielele în cizme. Dintre toți, soldatul Frunză a pățit'o mai rău: are o cizmă prea mare și una prea mică. În cea mai mare a vîrit amîndouă obielele, iar cea mai mică îi strînge piciorul gol de-l curmă la inimă. A tot cercat el pe la magazia de cizme ca să găsească una mai potrivită, dar s'a ales numai cu pumnii sergentului magaziner. Acum șchioapătă deabinelea, cînd sună din nou pornirea.—Goarna s'aude rar

în partea locului; cîinii es de prin curți cu hotărîrea să latre pe gornist, dar se pomenesc că nu pot, că încep să schiaune, să țipe și apoi stîrșesc în urlet infricoșat.

S'a dat «pas de voie».

Compania de la urmă ride, să se prăpădească, de un dulău bătrîn, care urlă ca un lup. Se sprijină de-o poartă cu labele dinainte și tot joacă din ele cînd se opinteste ca să urle cu toată jalea. Unii soldați își fac cruce și se roagă lui Dumnezeu să-i ferească de rele pe cei deacasă; alții rîd, se uită împrejur să nu-i audă vre-un grad, strigă puternic și inecat în gît: să fie urletul de capul colonelului; iar Frunză, amărit, spune și el «ba mai bine de capul magazinerului!...»

Afară din oraș. Răcoare încă. Soarele, ridicat de-o suliță, soarbe cu lăcomie roua de pe iarba pîrguită, ca s'o poată prăji mai în răgaz ca eri și ca de-o bucată întreagă de vreme. Bahlu-iul, cu tot adîncul lui de-o palmă, pare c'a luat foc pe dedesubt și mocnește innădușit; șerpuește în lungul șesului și fumegă ridicînd aburi cenușii de pe fața-i galbenă-verzue.

Cum trec podul, soldații par mai posomorîți, mai gînditori: nu-i tot una dacă se trec la catastih multe focuri «bune» ori multe «rele». Nu-i vorbă, sergentul mai pune și de la dînsul «rele la bune» în catastih, dar vezi că pentru un foc rău îți scoate o măsea bună. Se cunosc chiar, după sprincenile încrețite, că în inima lor a intrat grija și fel-de-fel de socoteli: „țînta-i prea aproape!—gîndesc ei—armele astea-s șugubețe!.. dai de parte, la dracul, și lovești, dai aproape și nu lovești!... vezi că glonțul îi ca Romînul cel beat, cînd ese din cîrciumă: deodată merge pe două cărări, ori cade jos... mai apoi își vine în fire și se 'ndreaptă la drum.... așa-i și glonțul: cînd ese din pușcă el îi nebun și nu știe încotro s'apuce.... pe urmă își ia vînt și se duce unde-l trimiți“.

Poruncă de oprire. «Toată lumea» stă pe două rînduri și așteaptă. Nu pot trage în țîntă toate companiile și de aceia rămîine numai una, iar celelalte se duc la Bahluu să-și spele tunicile de doc.

* * *

Toate se fac cu regulă: gorniștii—unul la gloanțe, altul la focuri—se'nțeleg în limba goarnelor, cînd să 'nceapă și cînd să se oprească. Trag cîte trei, în trei țînte puse la rîud. Mai de-o

parte un caporal învață teorie pe un țigan greu de cap și l tot scutură ca să-l lămurească ; în spate un sergent se chinuște cu un „harhar“ și cu oamenii slabi la instrucție ; de cealaltă parte, pe o ladă, furierul trece bune ori rele focurile date și pentru ca să nu dea de bucluc cu căpitanul și acesta cu generalul, la inspectie, că adică soldații ar ochi prost, în loc de cinci rele și unul bun, scrie cinci bune și unul prost. Lîngă el, sergentul-major se uită la steagul roș pe care soldatul din groapa de la țintă îl pleacă la dreapta și la stînga, ori îl ține drept—semnul de rău ori de bun ; delături, cei care au tras își șterg armele, se uită din cînd în cînd la țintă, dau din cap cînd văd steagul drept, iar cînd îl văd plecat se rîpăd cu mintea după glonț ca să-l ajungă din urmă și să-i spună la ureche : să te duci, neică, patruzeci de ani!... își trag apoi iute mintea înapoi și o trimit la cel care a tras rău ca să-i spue și lui o vorbă de ocară, ca mîngiere pentru fălcile strimbate de sergentul-major.

Vine la rînd și soldatul Frunză. Cum stă el lungit și ochește ținta, sergentul major îi face molitva de încurajare : mă, Frunză, spune el, vezi tu cizma mea după capul tău ? de nu lovești, ți-o trîntesc cu tocul în ceafă !—zis și făcut.—Lui Frunză îi țîșnește singele pe nas și pe gură, din pricina izbiturii cu fața de pămînt.

Ofițerii, de cum au venit, au dat roată mult, până și-au găsit un biet loc, la umbra unui canton de pe șosea. Stau întinși pe-o rogojină, așternută deasupra gunoiului de găini alungate de lîngă păretele umbrît. Pe-o așa vreme, într'o umbră care te îndușă, nici nu-ți vine să vorbești. Ca să n'adoarmă, au pus un soldat de pază : nu cumva să-i dea în gînd colonelului să vină ca să vadă cum merge cu ținta și-atunci... ținete 'nchisoare! dacă-i găsește dormind. Mai fac și ei haz de necaz : din cînd în cînd s'aude gura unuia din ei, care se tot laudă că n'a pierdut noaptea fără folos ; altul are o ură strașnică pe civili, pentru că își dau voe să vorbească fel-de-fel de lucruri despre ofițeri ; iar altul spune că el într'o zi o să facă turtă pe un bacalaureat din compania lui, pentru că nu se dă la brazdă cu meliția ; cel cu gura leșie doarme.

Soarele dogorește de-abinelea. În zare, căldura își joacă fire'e galbene-aprinse, le încrucișează rupindu-le în bucăți, le depărtează iute, le apropie din nou și apoi, invirtindu-le în aripi de morișcă, le-aruncă în nemărginire. O mare rară și ușoară de căldură—în care abea se ivește cite o pasere sălbatică, rătăcită

de cîrd, cu gura căscată, zorită cătră baltă,—umple văzduhul; iar jos se văd, din depărtare, capete nedeslușite de oameni, ce par că plutesc rostogolindu-se singure, ori suind lîn costișe fermecate cari se sparg deodată și 'ngroapă, sub pinza lor străvezie, chipuri de oameni înuregi.

Frunză stupește pușca de necaz, apoi o șterge repede de frică și se preface c'o grijește, în vreme ce are o strașnică dorință s'o sfărîme în bucăți, ca s'o învețe minte și să nu-l mai dea de smînteală altă dată.

—Douăzeci și cinci de cartușe!—gîndește el—douăzeci și cinci de focuri, nu-i unul, ori două, ca să zici că greșește! două bune și douăzeci și trei rele!... ba încă-i bun dom-sergent-major, că a spus furierului să scrie cincisprezece bune și zece rele!... bun, zău bun!--Nu zic! oiu fi și eu rău de mîină, dar știu că n'oiu fi ca jidanu să'nchid ochii cînd bufnește pușca!... Să fie afurisită mîina Neamțului, care a făcut pușca!... al dracului mai smîncește! mă doare umărul.

—Măi leat, întreabă Frunză pe ceilalți, pe voi vă doare umărul, măi!

—Da ce, noi am avut perine la umăr?

--Cite bune măi?

—Da tu cite?

—Cincisprezece bune, măi—spune el ștergîndu-și cu mîineca drumurile de nădușeală, care-i brăzdează fața și bărbia.

Rîd cu toții și rîd nu de altă—că doar nici ei nu-s mult mai procopsiți—dar rîd pentru că acuma sînt mai în răgaz și parcă-l văd pe Frunză cum s'a sculat el de jos cu nasul hoit și plin de țărînă.

—Ce spui tu, măi?

—Zău, cînsprece!

—Ei, las'o incurcată, măi zmintitule!...

Iar rîd și-și curăță înainte puștile. Frunză scuipă virtos într'o cîrpă, o dă prin țărînă, freacă oțelele înciudat și vorbește singur, ca și cînd ar fi doi: «Frunză Ion!... ..zent!... In-car-că!... un-doi-trei-patru!... la oooo-chiu... foc!... iaca na! am lovit!... ce? nu stă fanionul țînteii drept? se mișcă? ptiu!... mă doare...» Și-ar vorbi el și-ar dondăni mult-și-bine, dacă nu l'ar trezi pentru o clipă hohotul tovarășilor, care se uită la dînsul cum freacă și vorbește cu gitul cam într'o parte.

—Ce spui tu, măi? îl întreabă ei.

—Cine, măi?

—Tu, măi!

Apoi iar își caută de treabă și se tot pipăie la gît, după ureche—unde tot pune țărână ca să nu mai curgă sînge din rana făcută de tocul cizmei sergentului major și doudănește mereu ca un tont.

Frunză Ion se pare că nu mai știe acuma nici ceala, nici hăisa. În capul său, plin cu hodorogeală ca de moară, s'alege abia un gînd, care se rupe curînd și nu-l poate prinde nici pe-aceia întreg: de ce nu i-au dat și lui armă ca lumea? că doar o grijeste el într'o părere!—O clipă și pe urmă iar îi huește în cap. Se uită la care cum vine de la tras și-l întrebă «cite bune?» Cei cari au venit de mult rîd, cînd îl aud; cei cari vin acum, nu i răspund.

Se dă încetarea, apoi adunarea. Frunză mai freacă arma, dar nici nu vine la rînduri. El se uită la bucățile din cizma cea strîntă pe care a tăiat-o și-a aruncat-o cit colo. Ar vrea să plece, cînd îl chiamă pe nume, dar lui tot i se pare că uită ceva, tot caută împrejur și nu găsește.—Doi sanitari îl pun pe targă și-l aduc pe sus, în urma oștirii.

Sp. Popescu.

